

**In aanvulling van het Cultureel Ondernemingsplan Theater de Koornbeurs (1 maart 2025),  
naar aanleiding presentatie aan de Gemeenteraad van de gemeente Waadhoeke.**

### **Buiten de lijntjes**

In de bijeenkomst met de raadsleden, is een aantal malen de vraag gesteld of er buiten de kaders van het businessplan nog mogelijkheden worden gezien of aanbevelingen kunnen worden gedaan. Dit was nadrukkelijk de verwachting geweest van de raadsleden, zo is tijdens de vergadering bleek. Wij hebben de opdracht zo niet geïnterpreteerd. Wat ons betreft is het ook niet mogelijk een businessplan te maken, als er geen kaders zijn voor de business. Maar natuurlijk is het wel mogelijk alternatieve ideeën te geven in aanvulling op of in plaats van het repertoire van de Koornbeurs. Gegeven de behoefte, geven we graag een schets van de mogelijkheden die wij zien. Hieronder beschrijven we per paragraaf een aantal ideeën.

### **Space-Experience**

Naar ons idee is het goed mogelijk om tijdens de drukke perioden bij het Planetarium, met name in de vakantieperiode, in de zaal van De Koornbeurs een Space-Experience in te richten.

Bijvoorbeeld de recent verschenen film van André Kuipers, met muziek van Vangelis, zou daarvoor als basis kunnen dienen. Met de huidige mogelijkheden kan er al veel. Maar beter nog investeren we in 3d apparatuur. In de zaal zou dan een 3-D space-experience kunnen worden ingericht, waar mensen in projecties in deze film kunnen staan. Als voorbeeld kan Lumière in Amsterdam dienen of nog beter Team-lab in Tokyo. De technologie is inmiddels mainstream, de ervaring ook, maar omdat het Planetarium zo'n unieke plek is, met een heel specifieke inhoud, is het heel goed mogelijk een experience te realiseren die uniek is.

De investeringen hiervoor beginnen vanaf € 500.000 ten behoeve van beamers, projectieschermen en films. Maar dat zal relatief gemakkelijk kunnen worden terugverdiend. Als de gemeente wat garanties wil afgeven, is het waarschijnlijk ook mogelijk voor een dergelijke experience geld op te halen bij fondsen en financiers. De stap naar de Wadden, dark sky is een kleine. Daarmee krijgt de Koornbeurs Franeker ook een rol in de serie van Wadden Werelderfgoed Centra.

### **Kerstspecial/Huisgezelschap**

Een kerstevent, misschien een musical of een Scrooge, zou prima bij De Koornbeurs passen. Wat De Koornbeurs een stap verder zou brengen, is het koppelen van een huisgezelschap aan het theater, zodat er een aantal keren per jaar een speciale productie kan worden gemaakt. Met Kerst, voor vakanties en natuurlijk rondom de jaarlijkse PC. Bij dergelijke voorstellingen mag verwacht worden dat een gezelschap zelf middelen vindt, in termen van fondsen en tickets, maar dergelijke producties komen pas op gang als er een zekere basis is gegarandeerd. In Friesland zijn meerdere 'zwervende' gezelschappen, mogelijk is er één te vinden die De Koornbeurs als thuis theater kiest, als de organisatie ook wat kan bieden. Als aangegeven, een garantie voor producties kan daarbij al helpen. In de huidige financiering van De Koornbeurs is daarvoor geen ruimte. Maar het is het onderzoeken waard. Investeringen in goede producties beginnen bij € 75.000.

**Postadres**  
Common Ground  
Common Sense B.V.  
Hoofdweg 190  
9765 CJ Paterswolde

**T** +31 6 23 76 24 52  
**E** info@cgcs.nl

**KVK** 74175629  
**BTW** NL 859797879.B.01

### **Humorhûs**

Sinds de dood van Rients Gratema is er nauwelijks meer Friese humor op het toneel. Ook het blijspel, traditioneel de hit van het amateurtoneel, is steeds vaker vervangen door serieus werk. Tegelijkertijd zien we dat met name de cabaretiers het in de Friese theaters het heel goed doen. De Koornbeurs zou als specialiteit van de zaak 'humor' kunnen nemen. Een plek waar makers uit de provincie kunnen werken aan voorstellingen die als eerste de bedoeling hebben om mensen aan het lachen te maken, om de wereld en zichzelf. Zeker als de humor vermengd wordt met Friestalig komisch werk is er een grote kans om een eigenstandige positie in te winnen. Een dergelijke unieke positie vraagt wel doorzettingsvermogen, een paar jaar investeren in goede begeleiding en werving is een noodzaak.

### **Cultuurhuis**

Een voor de hand liggende vraag is of in Franeker niet een cultuurhuis of cultuurkwartier zou moeten komen, zoals veel kleinere steden die kennen. In dat geval zou een fusie met Seewyn voor de hand liggen. In de Koornbeurs zelf zien wij daarvoor nu geen ruimte. Het gebouw laat zich lastig omtoveren tot een gebouw waar ook lesruimtes zijn, daarvoor is het te klein. Een alternatief zou zijn een totale nieuwbouw, van een kunstencentrum in combinatie met een theaterzaal. De consequentie van een dergelijke plan impliceert een behoorlijke kapitaalvernietiging (versnelde afschrijving). Tegelijkertijd zou de cultuursector een forse impuls kunnen krijgen. Een dergelijk scenario vraagt aan de voorkant veel motivatie en doorzettingsvermogen van zowel de overheid als van de instellingen.

### **Cultuurcluster**

Het is denkbaar dat een samenballing van krachten in de cultuursector kan leiden tot een versterking van het geheel. Dit zou opleveren dat er een intensieve samenwerking komt tussen in ieder geval de grotere gesubsidieerde cultuurinstellingen De Koornbeurs, het Planetarium, Seewyn en Museum Martena. Mogelijk kunnen kleinere initiatieven zoals het Kaatsmuseum er bij aansluiten. Een dergelijke intensieve samenwerking vraagt een investering aan de voorkant, met name in bestuurskracht, die zou kunnen leiden tot een gezamenlijke backoffice, marketing en productie. Ervaringen elders leren dat de besparingen die dit oplevert in de regel niet opwegen tegen het extra gedoe. Maar als besparingen niet het doel is, maar continuïteit, professionaliteit en extra bezoekers/deelnemers, dan kan een dergelijk cluster zeer zeker een meerwaarde hebben.

### **Vergadercentrum**

De Koornbeurs kan voor de regio aantrekkelijk zijn als vaste ruimte voor bijeenkomsten. Die aantrekkelijkheid kan sterk worden vergroot als De Koornbeurs ook het beheer zou krijgen over een (gerenoveerd) stadhuis. Het huidige Stadhuis wordt te liefdeloos beheerd om er daadwerkelijk een beleefplek van te maken. Maar met de juiste hospitality-insteek, gevoel voor historie en schoonheid en wat investeringen die het gebouw ook aangenaam in gebruik maken, kan het geheel uitgroeien tot een gewaardeerde verzamelplek, ook voor huwelijken en feesten. Genoeg kwaliteit in horeca in de omgeving om de benodigde horeca-faciliteiten te betrekken in het aanbod.

### **Huis van de Horizons**

Met kunst kan het oude stadhuis tot hogere niveaus worden getild. Lichtkunst en schimmenspel kan worden ingezet om het dode gebouw aan de grachten tot leven te wekken. De Koornbeurs kan dat produceren. Binnen in het gebouw kunnen varianten op planetaria worden gebouwd, bijvoorbeeld een planetarium dat uitlegt hoe onze democratie in elkaar steekt, een planetarium van ons lichaam of een planetarium van de geest. Ook passend in de stad Franeker. Kortom, een huis dat onze horizon verbreedt door simulaties te maken waarin de wereld om ons heen wordt uitgelegd. Uiteindelijk, net zoals het Planetarium van Eisinga, bedoeld om met kennis de angsten te bezweren.

DIN  
JIND  
DIN  
EINSE